

ДИРЕКТИВА 93/109/ЕО НА СЪВЕТА

от 6 декември 1993 година

с която се определят подробни условия за упражняване на правото на глас и кандидатиране в избори за Европейския парламент от граждани на Съюза, които пребивават в държава-членка, на която не са граждани

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 8б, параграф 2,

като взе предвид предложението на Комисията,

като взе предвид становището на Европейския парламент¹,

като има предвид, че Договорът за Европейския съюз бележи нов етап в процеса на създаване на още по-тесен съюз между народите на Европа; като има предвид, че една от задачите му е по демонстриращ последователност и солидарност начин да организира взаимоотношенията между народите на държавите-членки; като има предвид, че основните му цели включват укрепване на защитата на правата и интересите на гражданите на държавите-членки чрез въвеждането на гражданство на Съюза;

като има предвид, че за целта дял II на Договора за Европейския съюз, с който се изменя Договора за Европейската икономическа общност, с оглед създаването на Европейската общност, въвежда гражданство на Съюза за всички граждани на държавите-членки и на тази основа им предоставя редица права;

като има предвид, че правото на глас и кандидатиране в избори за Европейския парламент в държавата-членка по местопребиваване, предвидено в член 8б, параграф 2 от Договора за създаване на Европейската общност, представлява пример за прилагането на принципа на недискриминация между граждани по произход и други граждани, както и на произтичащото от това право на свободно движение и пребиваване, което свято се отстоява от член 8а от същия договор;

като има предвид, че член 8б, параграф 2 от Договора за ЕО разглежда единствено възможността за упражняване на правото на глас и кандидатиране в избори за Европейския парламент, без да се нарушават разпоредбите на член 138, параграф 3 от Договора за ЕО, който предвижда създаването на единна процедура за тези избори във всички държави-членки; като има предвид, че по същество той се стреми да премахне понастоящем съществуващото в повечето държави-членки изискване за националност, за да се упражняват тези права;

¹ ОВ С 329, 6.12.1993 г.

като има предвид, че прилагането на член 8б, параграф 2 от Договора за ЕО не предполага като необходимо условие хармонизиране на изборните системи в държавите-членки; като има предвид освен това, че за да отчита принципа на пропорционалност, предвиден в член 3б, параграф 3 от Договора за ЕО, съдържанието на законодателството на Общността в тази сфера не трябва да излиза извън рамките на необходимото за постигане на целта на член 8б, параграф 2 от Договора за ЕО;

като има предвид, че целта на член 8б, параграф 2 от Договора за ЕО е да се гарантира, че всички граждани на Съюза, независимо дали са или не са граждани на държавата-членка, в която пребивават, могат при същите условия да упражняват в тази държава правата си на глас и кандидатиране в избори за Европейския парламент; като има предвид, че поради това условията, които важат за лица, които не са граждани, включително условията за продължителност и доказване на пребиваването, следва да бъдат еднакви с условията, ако има такива, които важат за гражданите на съответната държава-членка;

като има предвид, че член 8б, параграф 2 от Договора за ЕО предвижда правото на глас и кандидатиране в избори за Европейския парламент в държавата-членка по местопребиваване, но без това да замества правото на глас и кандидатиране в държавата-членка, чийто гражданин е съответния гражданин на Съюза; като има предвид, че трябва да се съблюдава свободата на гражданите на Съюза да избират държавата-членка, в която да участват в европейски избори, като същевременно се гарантира отсъствието на злоупотреби с тази свобода от страна на лица, които гласуват или се кандидатира в повече от една страна;

като има предвид, че съгласно член 8б, параграф 2 от Договора за ЕО всяко право на изключение от предвидените в настоящата директива общи правила трябва да е обосновано от специфични за дадена държава-членка проблеми; като има предвид, че поради самото си естество всяко право на изключение трябва да подлежи на преразглеждане;

като има предвид, че такива специфични проблеми могат да възникнат в държава-членка, в която съотношението на гражданите на Съюза, които са на възраст, на която имат право да гласуват, и които пребивават в тази държава-членка, но не са нейни граждани, е значително над средното; като има предвид, че правата на изключения са обосновани, когато такива граждани съставляват повече от 20% от общия електорат; като има предвид, че такива права на изключения трябва да се основават на критерия за продължителност на пребиваване;

като има предвид, че гражданството на Съюза има за цел да даде възможност на гражданите на Съюза по-добре да се интегрират в приемащата ги държава, и че в този смисъл то е в съответствие с намерението на авторите на Договора да се избегне поляризация между списъци на кандидати, които са граждани и кандидати, които не са граждани;

като има предвид, че този риск от поляризация се отнася по-конкретно за държава-членка, в която съотношението между граждани на Съюза, които са на възраст, на която имат право да гласуват, и които не са граждани на съответната държава-членка, надвишава 20 % от общия брой на гражданите на Съюза, които са на възраст, на която имат право да гласуват, и които пребивават във въпросната държава-членка, и че поради това е важно тази държава-членка да може да определя, в съответствие с член 8б от Договора, специфични разпоредби относно състава на списъците на кандидатите;

като има предвид, че трябва да се отчита факта, че в някои държави-членки гражданите на други държави-членки, които пребивават, там имат право да гласуват в избори за национален парламент, вследствие на което някои от разпоредбите на настоящата директива могат да не се прилагат в тези държави-членки,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

1. Настоящата директива определя подробните условия, при които гражданите на Съюза, които пребивават в държава-членка, на която не са граждани, могат да упражняват в тази държава правото си на глас и кандидатиране в избори за Европейския парламент.

2. Разпоредбите на настоящата директива не засягат разпоредбите на всяка държава-членка относно правото на глас и кандидатиране на техни граждани, които пребивават извън изборителния си район.

Член 2

По смисъла на настоящата директива:

1. „избори за Европейския парламент” означава избори чрез пряко общо изборително право на представители в Европейския парламент в съответствие с Акта от 20 септември 1976 г.²;

2. „изборителен район” означава територията на държава-членка, в която съгласно горепосочения акт и в съответствие с изборителния закон на тази държава-членка, членовете на Европейския парламент се избират от народа на тази държава-членка;

² ОВ L 278, 8.10.1976 г., стр. 5.

3. „държава-членка по местопребиваване” означава държава-членка, в която пребивава гражданин на Съюза, който обаче не е гражданин на тази държава-членка;
4. „държава-членка по произход” означава държавата-членка, чийто гражданин е даден гражданин на Съюза;
5. „гласоподавател от Общността” означава всеки гражданин на Съюза, който в съответствие с настоящата директива има право на глас в избори за Европейския парламент в държавата-членка, в която пребивава;
6. „гражданин от Общността, който има право да се кандидатира” означава всеки гражданин на Съюза, който в съответствие с настоящата директива има право да се кандидатира в избори за Европейския парламент в държавата-членка, в която пребивава;
7. „избирателен списък” означава официалния регистър на всички гласоподаватели, които имат право на глас в определен район или населено място, който се съставя и актуализира от компетентния орган съгласно избирателния закон на държавата-членка по местопребиваване или регистъра на населението, ако в него се посочва правото на глас;
8. „референтна дата” означава денят или дните, на които съгласно законодателството на държавата-членка по местопребиваване гражданите на Съюза трябва да отговарят на изискванията за гласуване или кандидатиране в тази държава;
9. „официална декларация” означава декларация от съответното лице, за чиято неточност лицето подлежи на санкции в съответствие с приложимото национално законодателство.

Член 3

Всяко лице, което на референтната дата:

- а) е гражданин на Съюза по смисъла на член 8, параграф 1, алинея втора от Договора;
- б) не е гражданин на държавата-членка по местопребиваване, но отговаря на същите условия по отношение на правото на глас и кандидатиране, каквито въпросната държава налага по закон за собствените си граждани, има право на глас и кандидатиране в избори за Европейския парламент в държавата-членка по местопребиваване, освен ако не е лишено от тази права съгласно членове 6 и 7.

Когато, за да се кандидатираат гражданите на държавата-членка по местопребиваване трябва да са били нейни граждани в продължение на определен минимален период, се счита, че гражданите на Съюза отговарят на това условие, ако в продължение на същия период са били граждани на дадена държава-членка.

Член 4

1. Гласоподавателите от Общността упражняват правото си на глас или в държавата-членка по местопребиваване, или в държавата-членка по произход. Никой не може да гласува повече от един път на едни и същи избори.

2. Никой не може да се кандидатира в повече от една държава-членка по време на едни и същи избори.

Член 5

Ако, за да гласуват или да се кандидатираат, гражданите на държавата-членка по местопребиваване трябва да са пребивавали в продължение на определен период от време в изборителния район на тази държава, се счита, че гласоподавателите от Общността и гражданите от Общността, които имат право да се кандидатираат, са изпълнили това условие, ако в продължение на равностоеен период от време са пребивавали в други държави-членки. Тази разпоредба се прилага, без да се нарушават всякакви специфични условия по отношение на продължителността на пребиваване в даден район или населено място.

Член 6

1. Всеки гражданин на Съюза, който пребивава в държава-членка, на която не е гражданин, и който чрез индивидуално наказателноправно или гражданскоправно решение е лишен, съгласно законодателството на държавата-членка по местопребиваване или законодателството на държавата-членка по произход, от правото да се кандидатира, няма право да упражнява това право в държавата-членка по местопребиваване в избори за Европейския парламент.

2. Заявлението на всеки гражданин на Съюза да се кандидатира в избори за Европейския парламент в държавата-членка по местопребиваване се обявява за недопустимо, ако въпросният гражданин не може да представи посоченото в член 10, параграф 2 удостоверение.

Член 7

1. Държавата-членка по местопребиваване може да проверява дали гражданите на Съюза, които са изразили желание да упражнят правото си на глас в тази държава, са били лишени от това право в държавата-членка по произход чрез индивидуално гражданскоправно или наказателноправно решение.

2. По смисъла на параграф 1 от настоящия член, държавата-членка по местопребиваване може да уведомява държавата-членка по произход за декларацията по член 9, параграф 2. За целта държавата-членка по произход своевременно и по подходящ начин предоставя съответната обичайно налична информация; тази информация може да включва само данни, които са строго необходими за прилагането на настоящия член, и които могат да се използват единствено за тази цел. Ако предоставената информация обезсилва съдържанието на декларацията, държавата-членка по местопребиваване предприема подходящи мерки, с които да предотврати гласуването на съответното лице.

3. Държавата-членка по произход може своевременно и по подходящ начин да предоставя на държавата-членка по местопребиваване цялата необходима информация за прилагането на настоящия член.

Член 8

1. Гласоподавател от Общността упражнява правото си на глас в държавата-членка по местопребиваване, ако е изразил желание за това.

2. Ако гласуването е задължително в държавата-членка по местопребиваване, гласоподавателите от Общността, които са изразили желание да гласуват, задължително упражняват правото си на глас.

ГЛАВА II

УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРАВОТО НА ГЛАС И КАНДИДАТИРАНЕ

Член 9

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да може гласоподавателят от Общността, който е изразил желание в този смисъл да бъде вписан в избирателния списък достатъчно време преди изборния ден.

2. За да бъде вписано името му в избирателния списък, гласоподавателят от Общността трябва да представи същите документи, каквито се представят от гласоподавател, който е гражданин на съответната държава-членка. Освен това той представя и официална декларация, в която заявява:

а) националността и адреса си в избирателния район на държавата-членка по местопребиваване;

б) когато е приложимо, населеното място или район в държавата-членка по произход, в чийто избирателен списък последно е било вписано името му;

в) че ще упражни правото си на глас само в държавата-членка по местопребиваване.

3. Освен това, държавата-членка по местопребиваване може да изисква от гласоподавател от Общността:

а) да заяви в декларацията си по параграф 2, че не е лишаван от правото на глас в държавата-членка по произход;

б) да представи валиден документ за самоличност, и

в) да посочи датата, от която пребивава в съответната държава или в друга държава-членка.

4. Гласоподавателите от Общността, които са вписани в изборителния списък, остават записани в него при същите условия, които важат за гражданите на съответната държава-членка, докато не поискат да бъдат заличени, или докато не бъдат автоматично заличени, поради това, че вече не отговарят на изискванията за упражняване на правото на глас.

Член 10

1. При представяне на заявлението си за кандидатиране, всеки гражданин от Общността представя същите подкрепящи документи както кандидат, който е гражданин на съответната държава-членка. Той представя и официална декларация, в която заявява:

а) националността и адреса си в изборителния район на държавата-членка по местопребиваване;

б) че не се кандидатира в избори за Европейския парламент в друга държава-членка, и

в) когато е приложимо, населеното място или район в държавата-членка по произход, в чийто изборителен списък последно е било вписано името му.

2. При представяне на заявлението си за кандидатиране, всеки гражданин от Общността трябва да представи и удостоверение от компетентните административни органи на държавата-членка по произход, че в тази държава-членка не е лишаван от правото да се кандидатира, и че на въпросните органи не им е известно за съществуването на такова лишаване от права.

3. Освен това, държавата-членка по местопребиваване може да изисква от гражданин от Общността, който има право да се кандидатира, да представи валиден документ за самоличност. Тя може да изисква също той да посочи датата, от която е гражданин на дадена държава-членка.

Член 11

1. Държавата-членка по местопребиваване информира заинтересованото лице за предприетите действия по неговото заявление за вписване в избирателния списък или за решението относно допустимостта на заявлението му за кандидатиране.

2. В случай на отказ за вписване в избирателния списък или на отхвърляне на заявлението му за кандидатиране, заинтересованото лице има право на съдебни средства за защита при същите условия, които законодателството на държавата-членка по местопребиваване предвижда за гласоподавателите и имащите право да се кандидатира лица, които са нейни граждани.

Член 12

Държавата-членка по местопребиваване своевременно и по подходящ начин информира гласоподавателите и имащите право да се кандидатира граждани от Общността за условията и подробния режим за упражняване на правото на глас и кандидатиране в избори във въпросната държава.

Член 13

Държавите-членки си обменят необходимата информация за прилагането на член 4. За целта държавата-членка по местопребиваване, въз основа на посочената в членове 9 и 10 официална декларация, достатъчно време преди изборния ден предоставя на държавата-членка по произход информация за вписаните в избирателни списъци или кандидатиращи се граждани на последната спомената държава-членка. В съответствие с националното си законодателство, държавата-членка по произход предприема подходящи мерки, с които да гарантира, че гражданите ѝ не гласуват повече от един път или не се кандидатира в повече от една държава-членка.

ГЛАВА ТРЕТА

ИЗКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 14

1. Ако на 1 януари 1993 г. в дадена държава-членка съотношението на пребиваващите в нея граждани на Съюза на възраст, която им дава право да гласуват, надвишава 20 % от общия брой на пребиваващите там граждани на Съюза на възраст, която им дава право да гласуват, тази държава-членка може по изключение от разпоредбите на членове 3, 9 и 10:

а) да ограничава правото на глас до гласоподаватели от Общността, които са пребивавали в тази държава-членка в продължение на минимален период от време, който не може да надвишава пет години;

б) да ограничава правото на кандидатиране до граждани от Общността, които са пребивавали в тази държава-членка в продължение на минимален период от време, който не може да надвишава десет години.

Тези разпоредби не възпрепятстват въпросната държава-членка да предприема подходящи мерки по отношение на състава на списъците с кандидати, които са насочени по-конкретно към насърчаване на интегрирането на граждани на Съюза, които не са граждани на съответната държава-членка.

Въпреки това, гласоподаватели от Общността и граждани от Общността, които имат право да се кандидатираат, които поради факта, че пребивават извън своята държава-членка по произход или на основания, свързани с продължителността на това пребиваване, нямат право на глас или кандидатиране в тази държава по произход, не подлежат на посочените по-горе условия за продължителност на пребиваването.

2. Ако на 1 февруари 1994 г. законодателството на дадена държава-членка предвижда за пребиваващите в нея граждани на друга държава-членка правото на глас за националния парламент на тази държава, и за целта същите могат да бъдат вписвани в избирателния списък на тази държава при абсолютно същите условия, както гласоподавателите, които са граждани на въпросната държава, първата държава-членка може по изключение от разпоредбите на настоящата директива да се въздържа от прилагане на членове 6 - 13 по отношение на тези граждани.

3. До 31 декември 1997 г. и осемнадесет месеца след това, преди поредните избори за Европейския парламент, Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад, в който прави проверка дали продължават да са налице мотивите, обосноваващи предоставеното на съответните държави-членки право на изключение съгласно член 8б, параграф 2 от Договора за ЕО и предлага да бъдат внесени всички евентуално необходими промени.

Държавите-членки, които искат да им бъде предоставено право на изключение по параграф 1, предоставят на Комисията цялата необходима информация, на която се обосновава искането им.

Член 15

За четвъртите преки избори за Европейския парламент се прилагат следните специални разпоредби:

а) гражданите на Съюза, които на 15 февруари 1994 г. вече имат право да гласуват в държавата-членка по местопребиваване, и чиито имена фигурират в избирателния списък на държавата-членка по местопребиваване, не подлежат на предвидените в член 9 формалности;

б) държавите-членки, в които избирателните списъци са окончателно изготвени преди 15 февруари 1994 г., предприемат необходимите мерки, с които да се даде възможност на гласоподавателите от Общността, които желаят да упражнят правото си на глас в съответната държава, да впишат имената си в избирателния списък достатъчно време преди изборния ден;

в) държавите-членки, които не съставят специфични избирателни списъци, а обозначават правото на глас в регистъра на населението, и в които гласуването не е задължително, също могат да прилагат тази система спрямо гласоподаватели от Общността, чиито имена фигурират във въпросния регистър, и които след като са били индивидуално информирани за правата им, не са изразили желание да упражнят правото си на глас в своята държава-членка по произход. Те изпращат на държавата-членка по произход документа, който удостоверява изразеното от въпросните гласоподаватели намерение да гласуват в държавата-членка по местопребиваване;

г) държавите-членки, в които вътрешната процедура за номиниране на кандидати от политически партии и групи е уредена със закон, могат да предвидят всички такива процедури, които в съответствие с този закон са били открити преди 1 февруари 1994 г., както и взетите в този контекст решения, да останат в сила.

ГЛАВА IV

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 16

До 31 декември 1995 г. Комисията представя на Европейския парламент и Съвета доклад за прилагането на настоящата директива до изборите за Европейския парламент през юни 1994 г. Въз основа на този доклад, по предложение на Комисията и след консултации с Европейския парламент, Съветът може да приема с единодушие разпоредби за изменение на настоящата директива.

Член 17

Най-късно до 1 февруари 1994 г. държавите-членки приемат необходимите закони, подзаконови и административни разпоредби, за да приведат законодателството си в съответствие с настоящата директива. Те незабавно информират за това Комисията.

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условиата и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

Член 18

Настоящата директива влиза в сила в деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейските общности*.

Член 19

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 6 декември 1993 година.

За Съвета:
Председател
W. CLAES